

DE LA DISCIPLINA A LA GESTIÓ DE L'AULA

Ramon Coma, Núria Pratdesaba, Andreu Montañés
INS MARTA MATA, Montornès del Vallès

RESUMEN

Para que el alumnado aprenda y adquiera las competencias que necesita para la vida, hace falta que haya un buen ambiente de trabajo al aula. El profesorado tiene un papel muy importante a la hora de gestionar el grupo y cada uno de los alumnos que lo conforman, pero también es fundamental la buena organización del centro y el trabajo en equipo entre el profesorado. En este artículo se intentan entender las razones que, en ocasiones, dificultan que se consiga orden en el aula y se dan orientaciones que, de manera objetiva, contribuyen a favorecer la disciplina y el aprendizaje del alumnado

ABSTRACT

To reach the goal that students learn de competences they need for the life, we need a very good work's ambient at the classroom. Teacher's paper is very important for the pupils or the grups management but the good organization of the center and the team's work of the teachers are also fundamental. We try to understand the reasons that, sometimes, make difficult the order in the class. They are also given some orientations that, objectively, contribute to benefit good rules of conduct and learning in the students by considerint that the preventive action is got through a good management of the class.

INTRODUCCIÓ

Si no hi ha ordre a la classe, difícilment es podrà aprendre res.

Hi ha molts tipus d'ordre. No volem parlar només del més comú en l'imaginari col·lectiu, aquell en què tot l'alumnat calla, i el professorat explica, sinó també d'altres tipus d'organitzacions didàctiques en què l'alumnat treballa en grups i, tot i haver-hi soroll a l'aula, hi ha ordre.

Qui és el responsable que en una classe hi hagi ordre? Ens sembla que podem convenir que aquesta és, clarament, una responsabilitat del professorat docent. Podríem dir que tots els professors/es se surten amb èxit d'aquesta responsabilitat? Probablement, no. Com és que això no és "automàticament" així, en totes les aules dels centres educatius? Per moltes raons de diferent tipologia, de personalitat, d'experiència, de formació, organitzatives... La nostra intenció, en aquest article és desgranar els "perquè" i buscar respostes al "com" aconseguir aquest clima o ambient de treball, d'ordre, de disciplina, d'assumpció dels límits, sempre necessari per a què es puguin produir situacions d'ensenyament-aprenentatge.

Treballar amb persones és sempre nou i diferent, viu. El que funciona un dia, el següent no surt bé; el que va bé amb un grup, amb el del costat no es pot fer... Cada escola, o institut, té unes normes pròpies, una cultura de centre establerta que, tot i sovint no ser escrita enlloc, fa que tothom sàpiga "fins on es pot arribar". Però, a part d'això, després d'una primera setmana de classe, cada grup i cada alumne/a es va posicionant actitudinalment davant de les diverses assignatures i de llur professorat. Segons el que passi aquests primers dies, s'assumiran uns rols i quedaran explícitats els límits que cadascú sàpiga marcar.

L'objectiu d'aconseguir motivació, esforç, atenció, respecte, ordre, participació, disciplina a l'aula és comú en tot el professorat. Però uns se'n surten i uns altres no. També, per sort, és veritat que

els que un dia no se'n varen sortir, amb el temps, si que ho han aconseguit. I és que al principi de treballar com a docent, no és fàcil assolir aquest objectiu. Depèn de la personalitat de cadascú i, probablement, no n'hauria de dependre tant. És una qüestió de professionalitat.

A secundària, especialment, tradicionalment hi ha hagut professorat molt ben format en la seva especialitat, però que podia haver acabat la seva llicenciatura sense haver tractat en cap moment aspectes de didàctica de la seva matèria. Fins fa poc, el Curs d'adaptació pedagògica (CAP), pretenia donar aquesta orientació amb formació específica impartida en uns quants dissabtes d'un curs acadèmic. Actualment, això està canviant, ara s'haurà de tenir un màster en capacitació pedagògica que permetrà aprofundir més en el tema.

Per altra banda, des del Departament d'Ensenyament, també s'estan establint alguns protocols de valoració i de tutorització del professorat novell i del professorat en pràctiques que conflueixen a acompanyar aquestes etapes inicials d'exercici efectiu de la professió. Com en tots els oficis, hi ha una època en què ets aprenent, i per molt que hagi llegit llibres o manuals sobre el tema, al final, l'experiència és la que t'ensenya.

Fins aquí, estaríem d'acord en què la formació inicial del professorat és molt important. No n'hi ha prou de saber molt d'una matèria en concret sinó que cal saber gestionar bé els diversos grups-classe i dominar estratègies didàctiques diverses que permetin ensenyar a aprendre els conceptes, procediments i actituds, valors i normes que aquella matèria comporti.

Qui es dedica a fer de professor (de secundària, especialment)? Són sempre llicenciats que, des del primer moment, tenien clar que volien orientar els seus estudis cap a la docència, o són persones que estudiaven aquella carrera perquè els agradava però que s'han vist abocades a la docència com a única sortida professional

viable? Quin prestigi té avui dia dedicar-se a la docència en les etapes obligatòries? Hi deu haver de tot, segur. Però en els resultats sobre el que estem tractant aquí, segur que hi té alguna cosa a veure. En aquests últims temps, hem passat de formar part del Departament d'Ensenyament al d'Educació per, a hores d'ara, tornar-nos a dir d'Ensenyament una altra vegada. És una qüestió de noms, però també de les filosofies que hi ha al darrere. El fet que a la secundària hi hagi tot l'alumnat escolaritzat fins als 16 anys, obligatòriament, comporta que la funció del docent no pot quedar en només instructiva, és (continua essent) educativa com des de la primària. Si l'objectiu és formar els ciutadans de demà, la visió de l'educació d'aquestes persones ha de ser global, integral, no pot quedar reduïda a l'estudi d'algunes parcel·les del coneixement. En aquest sentit, el posicionament que adopti el professor/a afecta les relacions amb l'alumnat.

El caràcter i la personalitat de cadascú fan que, al final, els camins per aconseguir l'èxit en la gestió de l'aula siguin molt personals i gairebé intransferibles. No del tot, sinó no escriuríem aquestes ratlles en què el nostre objectiu és poder aportar aquelles orientacions objectives que, malgrat les diferències en el tarannà personal de cadascú, poden ser pals de pal·ler per garantir la tranquil·litat i el plaer de viure i compartir situacions d'aprenentatge. Fent memòria, podem recordar com, en els nostres inicis, agraïem els consells de companys més experts i com, amb el temps, ens va ser necessari anar trobant les nostres pròpies formes de portar la classe. Una mirada severa, un crit a temps, un silenci tens, un càstig, diferents formes d'implicar l'alumnat... cadascú té la seva manera de fer-ho i, voler-ho copiar d'un company, si no connecta directament amb la pròpia personalitat, no funciona.

Hi ha grups, individus, poblacions que ho posen més difícil. És evident que no tot depèn del professorat. Aquest altres elements formen part de la situació i la condicionen profundament. Però, com a professionals de la docència, quan ens destinen a un o altres poble i ens adjudiquen un o altre grup d'alumnes, el que hem de fer és aconseguir treballar i adaptar-nos a les possibilitats que hi hagi. És a través de l'educació que poden iniciar-se canvis en la societat.

ELEMENTS CLAU PER AL BON CLIMA D'UN CENTRE

A partir del treball en equip es poden anar definint, alguns elements que seran la base d'un ambient que faci possible, i alhora agradable, l'aprenentatge, tant per a l'alumnat com pel professorat.

- **El concepte de bon ambient**

Com a la vida mateixa, a l'institut i a l'aula hi ha d'haver moments de tot, però sense deixar de banda que s'hi va per aprendre. I aprendre suposa esforç i dedicació. Volem dir que els espais de silenci i escolta, de concentració en la lectura, de debat organitzat són essencials, com ho són els espais de compartir activitats més lúdiques. La proporció és, però, fonamentalment asimètrica i sovint aprendre suposa fer coses que requereixen voluntat. L'esforç mental i la reflexió que impliquen, no vénen tant a gust com jugar i divertir-se. Aquesta dicotomia és evident i no podem enganyar ni els estudiants ni les

famílies. Per molta imaginació que hi posi el professorat, per molta motivació que aconseguim, estudiar suposa un esforç que no s'acaba a l'aula, perquè demana voluntat i autonomia progressiva per continuar esforçant-se fora, a casa, a la biblioteca o on sigui.

El bon ambient vol dir que als diferents moments d'aprenentatge hi hagi les condicions necessàries per a què sigui possible. Que hi hagi el soroll derivat de cinc o sis grups d'alumnes que debaten un problema entre ells no vol dir que hi hagi mal ambient si del que es tracta és de fer-los debatre, arribar a algunes conclusions i després posar-les en comú. Que hi hagi un silenci aclaparador quan es tracta de concentrar-se en una lectura tampoc vol dir que estiguem en una metodologia ancorada en el passat. Cada objectiu d'aprenentatge ha de tenir els seus procediments i com dèiem al principi el que els alumnes han d'integrar com un hàbit i el professorat ha de saber gestionar, és l'adaptació a les condicions necessàries d'ambient que requereix cada situació. Això suposarà sempre un esforç i habituació per a l'alumnat i capacitat del professorat per transmetre amb autoritat el que ara toca i el que ara no toca, gestionant el temps i les normes.

- **La capacitat de prevenció i organització**

El perquè de les coses o les activitats amb les quals volem promoure la formació i l'aprenentatge ha de ser sempre present al context educatiu. L'experiència i la professionalitat ajuden, amb temps i dedicació, a tenir la capacitat de preveure el que es pot esdevenir davant una situació ben preparada o excessivament improvisada. Aquest no és un tema que es pugui mesurar únicament per les capacitats individuals del professorat, algunes certament quasi innates i d'altres apreses des de l'experiència personal i compartida, sinó bàsicament des de la capacitat dels centres com a organitzacions efectives. La bona organització escolar també està en la base del bon clima escolar i molt per damunt de la capacitat personal de gestió de l'aula. Que els centres disposin de protocols i formularis fàcils, prou treballats, estructurats i eficaços depèn, sobretot, de l'estructura d'organització i responsabilitats. És indiscutible que en la base d'un bon ambient escolar, propens a l'aprenentatge i preventiu de la disrupció, hi ha d'haver una bona organització escolar (Carné, Coma, Pratdesaba, 2010).

- **L'anàlisi de la realitat del centre**

També, com a organitzacions, els centres han de ser capaços d'estructurar processos i revisar-los contínuament. Hem de conèixer el nostre alumnat i avaluar les estratègies de treball contraposant-les amb els resultats educatius, no solament de les matèries escolars, sinó dels nivells competencials generals. Hem de ser capaços de mirar críticament el com treballem, per modificar el necessari.

- **L'eficiència del treball en equip**

Per fer l'anàlisi de la nostra realitat, revisar les mane-

res individuals de treballar i la necessitat de compartir estratègies cal aprendre a treballar en equip. Això vol dir ser capaços de dedicar el temps necessari a parlar de coses realment importants, de com ensenyem i de com aprenen els nostres alumnes, d'allò contradictori en els nostres hàbits professionals i d'allò efectiu i poderós. Sense capacitat professional de treballar en equip serà molt difícil aconseguir bons ambients escolars per a l'aprenentatge. I el domini personal d'un o determinats professors no resol el tema d'aquest article. Aquest pas, es fa difícil a determinat professorat acostumat a treballar bé, però pel seu compte, sense compartir. La capacitat de treballar en equip, nosaltres, la vinculem directament a l'eficiència dels resultats del centre.

▪ **La normalització de la col·laboració entre diversos professors/es a l'aula**

Cal normalitzar amb passos reals el veure com treballen els altres i com treballa jo, per aprendre mútuament. Quan es treballa a l'aula de manera compartida, s'obren noves perspectives de millora col·lectiva. També se sol millorar en seguretat i capacitat personal de visionar allò que altres fan d'altres maneres i que a mi em pot ser beneficiós saber-ho. El centre, com a organització, també ha de promoure experiències de col·laboració de dos professors a l'aula, d'observació per part dels tutors, dels seus alumnes davant les classes dels altres professors, etc. Aquest tipus d'experiències aporten més beneficis que problemes, tot i que no siguin senzilles d'organitzar i puguin trencar algun tabú o recel inicial.

▪ **L'acollida i l'acompanyament del professorat**

Quan arriba professorat nou, l'acollida ha de contemplar no solament la bona rebuda i les indicacions bàsiques sobre les matèries i grups amb que haurà de treballar. També cal parlar dels mètodes bàsics de gestió dels grups i de l'organització del dia a dia del centre. Per molt feixuc que pugui semblar, cal afrontar aquestes qüestions parlant-ne obertament. També podem passar la informació més pràctica per a la gestió dels grups i de les classes a través d'algun document del centre. Nosaltres, amb el temps, hem definit un dossier que anomenem *Guia dels professionals del centre*, que lliurem al professorat expressament perquè en faci una lectura acurada. Per millorar tota la informació necessària també es poden fer enquestes periòdiques al professorat que la rep, d'aquesta manera podem anar definint allò més primordial i aconseguir que les noves incorporacions puguin entrar en la dinàmica de treball del centre.

▪ **La claredat de les normes i les alternatives als conflictes (protocols, formularis, alternatives de reflexió).**

Diàriament es produeixen situacions i dinàmiques que l'experiència ens permet de gestionar molt millor quan les tenim prou conegudes, són previsible i podem articular-ne una gestió eficaç, que eviti la generació de conflictes i malestar en les persones. Nosaltres ho definim

com a plans de qualitat i els formularis i els protocols en són l'eina pràctica. No és el mateix per a un professor nou que li diguis que s'espavili i resolgui una situació, que el fet que pugui seguir un protocol prèviament treballat en altres ocasions per altres companys, que el guii, l'orienti, li doni seguretat, perquè és un tema compartit de centre, i a més a més l'ajudi a resoldre correctament una determinada situació. Un centre no pot estar exposat a l'atzar de les iniciatives individuals. Tot el professorat ha de conèixer i tenir a l'abast els instruments i les metodologies que la cultura del centre ha anat aplegant pels seus bons resultats.

▪ **La gestió diària de l'aula**

És la prova de foc de tot professional. Ara bé, ens equivocarem si pensem que es tracta d'una avaluació personal de la qual cada professor o professora ha de sobreviure com pugui. A gestionar l'aula se n'aprèn cada dia. I se n'aprèn molt més quan es parla amb els companys i es comparteix l'experiència. Treballar conjuntament a partir de l'observació grupal (Coma, Álvarez 2005) facilita la intervenció educativa i és una eina demostradament eficaç.

Les conseqüències d'una mala gestió de l'aula no afecten únicament a un professor que no se'n surt i que ho pateix personalment; la repercussió serà també pels altres professors, que es trobaran un grup alterat després de determinades classes, un ambient laboral que indiscutiblement s'acabarà deteriorant quan els efectes d'una mala gestió continuada marquin inexorablement les relacions entre companys de feina.

Atès que és un tema que acaba afectant a tothom i al centre en general, no es pot deixar de banda ni amagar. Cal afrontar-lo. Només cal fer-ho professionalment. La primera cosa a fer és ser capaços que un company que té problemes no se senti sol. Veure que allò que li passa té maneres de resoldre's a partir de la capacitat de canviar allò que sigui necessari, saber escoltar i compartir criteris amb els altres professionals. Però que cal expressar-ho primer sense por. Com hem d'expressar, des de la pràctica i l'experiència compartida, que darrera d'afirmacions taxatives com "jo no tinc mai cap problema", podríem trobar-ne molts, així sí amagats darrera un concepte de les pròpies classes com un espai d'autarquia vedat al debat. No hem d'oblidar que en les situacions a les quals el professorat pateix ansietat, a més del patiment personal, sovint hi ha una percepció de manca de solucions (Luengo, 2005).

GESTIÓ EFICIENT D'UNA SESSIÓ DE CLASSE

Al nostre centre la reflexió al voltant d'aquest tema, ens ha portat a definir alguns consells per a la gestió eficient d'una sessió de classe. Són estratègies que poden ser d'utilitat en dos sentits, el d'aconseguir un bon ambient de treball a l'aula, basat en l'ordre i la participació, i el de fomentar el protagonisme de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge. Si aconseguim des dels primers

cursos, normalitzar maneres de fer que contribueixen a fomentar un bon ambient d'aprenentatge, l'alumnat i el propi professorat ho integraran com a hàbits realment saludables i beneficiosos per a tothom. El professor competent genera confiança en l'alumnat i amb aquesta s'hi juga la seva autoritat (Luri, 2008).

1.- Inici de la classe

És molt important no iniciar la classe sense haver tingut en compte els següents aspectes:

- **SALUTACIÓ:** El professorat ha de **donar exemple dels hàbits** que volem que assoleixin els alumnes.
- **ATENCIÓ I CONCENTRACIÓ:** El professorat no pot començar a parlar si no hi ha **silenci**, l'alumnat **seu bé** amb els dos peus a terra, esquena dreta, i no hi ha moviment ni sorolls a la classe,...
El professorat ha d'ajudar a aconseguir aquest silenci amb la seva **mirada directa** a tots i cadascun dels/les alumnes.
- **DETECCIÓ DE QUI FALTA**
Mentre s'observa el grup ja es pot veure o comentar qui falta, anotar-ho i, si cal, recordar al delegat/da que ho anoti. És un ritual que en seguir-lo tothom quotidianament transmet a l'alumnat la seguretat que es vetlla per ells i que la normalitat és el control. També és aconsellable, que la taula del professorat o altre lloc escaient, tingui un full amb la disposició del lloc de cada alumne. Els canvis de llocs per iniciativa de l'alumnat han de comptar amb la supervisió del professorat, no ser fruit de la seva ignorància. Sabem que les ubicacions de l'alumnat tenen relació definitòria en les relacions i l'ambient a l'aula, així es preveuran molts conflictes. Altres tipus de seguiments també es poden incorporar en aquest temps inicial, l'aportació de treball o deures, per exemple.
- **PRESENTACIÓ DE COM S'ESTRUCTURARÀ LA CLASSE AQUELL DIA.** És molt important **situar l'alumnat** per tal que tinguin perspectiva del que s'espera d'ells durant aquella hora.
Què farem avui. Com distribuïrem el temps de la classe. Què vam fer el darrer dia (enllaçar-ho, si cal).

Ex. Primer explicaré durant uns 10 minuts, després farem una sèrie d'exercicis, a continuació corregirem en grup i al final, 5 minuts abans d'acabar la classe,, repasarem què hem après, anotarem els deures, recollirem i plegarem quan jo us ho digui.
- **MATERIAL**
L'alumnat ha de treure el material que necessiti, fent el mínim soroll i amb agilitat. Aquest és un altre ritual que ha de convertir-se en hàbit personal propi de l'autonomia de l'alumne, que inicialment hem de treballar sempre.

2.- Durant la classe: la gestió eficaç passa pel control per part del professorat

A/ De què els alumnes aprenen.

- **DIVERSIFICAR ELS CANALS** de rebuda o descoberta d'informació per part de l'alumnat:
  - visuals (pissara, imatges, videos,...)
  - auditiu (explicació, ...)
  - manipulatiu (fer, construir,...)
  - altres (connectar els conceptes teòrics amb la realitat a través d'exemples i anècdotes)
- **DIVERSIFICAR ELS EMISSORS**
  - Quan un alumne no entén l'explicació del professor, de vegades l'explicació d'un company o del grup és molt útil.
  - No repetir més de 3 vegades, de la mateixa manera, la mateixa explicació. Canviar d'estratègies.
- **DIVERSIFICAR ESTRATÈGIES DIDÀCTIQUES**
  - No utilitzar sempre el mateix model d'ensenyament-aprenentatge.
  - Convé que l'alumnat es trobi en escenaris didàctics diversos i situacions d'aprenentatge diferents:
    - Classe magistral.
    - Treball cooperatiu.
    - Treball individual i silencios.
    - Treball per parelles.
    - Treball en grups heterogenis.
    - Agrupaments flexibles (per nivells).
    - Agrupaments en matèries optatives.
    - Grups reduïts fora de l'aula.
    - Fer simulacions.
    - Sortir a la pissarra.
    - Produir petites exposicions orals davant del grup classe.
    - Filmar-nos i observant-nos com treballem.
    - Aula auditori
    - Aula taller.
    - Aula laboratori.
    - Pavelló d'esports.
    - Biblioteca.
    - Aula d'informàtica.
    - Treball de camp.
- **DIVERSIFICAR ELS AGENTS AVALUADORS**
  - Tenir en compte que l'autoregulació en l'aprenentatge és l'element fonamental en el progrés. Cal que l'alumne aprengui a autocorregir-se i autoavaluar-se.
  - També és important la coavaluació i, és clar, l'avaluació del professorat.
- **ALTRES ASPECTES IMPORTANTS**
  - Motivació de l'alumnat.

- Connectar els aprenentatges amb la realitat.
- Cedir el protagonisme a l'alumnat (relegar el paper del professor al de conductor-gestor de l'aprenentatge. No assumir tot el protagonisme amb les explicacions magistrals)

B/ De què els alumnes es porten bé.

- ANTICIPACIÓ

- El professorat expert és capaç de **preveure el que passarà** amb l'activitat que proposa.

Si posa només un exercici molt difícil ja sap que hi haurà uns quants alumnes que demanaran ajuda o que no el faran.

Si proposa una activitat que requereix un material que alguns alumnes no han portat, hi haurà enrenou.

Si no s'acosta i fa notar la seva presència als alumnes que necessiten un recolzament afectiu durant la classe, aquests alumnes perdran el fil.

- És important que el professor/a **es mogui per tota la classe**. Això també val pels profes de reforç (quan hi ha reforç no hi ha d'haver classe magistral, és malversar els recursos, precisament cal aprofitar-ho per desenvolupar tasques més de treball en grups o individuals, però d'atenció a l'alumnat directament).
- **Fer manifesta la pròpia autoritat** com a professor/a dirigint la classe, **exercint-la** en casos com ara, la limitació de paraules donades, la durada d'una intervenció o la intervenció o no de determinades persones.
- És molt important tenir present que **qualsevol amenaça de càstig s'haurà de fer complir després**, sinó es perd autoritat. El mateix passa amb les reflexions escrites que es demanin, després caldrà contrastar-les. La mesura a més de fer efectives aquestes estratègies, permet gestionar-les amb bons resultats. Una acció reflexiva o correctora que després no tingui cap seguiment, no serveix per altra cosa, que per fer perdre autoritat al professorat.
- **L'avís anticipatori** a aquells alumnes que sovint es porten malament, pot ajudar-los a autoregular-se. Si es fa **privadament**, sol tenir més èxit que si es fa en públic.

Quan ho diem en veu alta, indirectament, reforcem el seu rol transgressor dins la classe.

- POSICIONAMENT I REACCIÓ RÀPIDA DAVANT LES INCIDÈNCIES

- **El professorat és sempre qui controla, mana i decideix a la classe.**

- Davant la protesta, queixa o indisciplina actua immediatament. **Mai cedeix als desitjos o pretensions de l'alumnat.**

- **El professorat no discuteix mai les seves decisions d'autoritat amb cap alumne i molt menys en públic.** En tot cas, després, privadament se'n pot parlar. L'alumnat té els seus canals democràtics per fer arribar les queixes.

- Qualsevol amenaça de **càstig** s'ha de fer complir i **fer-ne el seguiment**.

- **Els càstigs han de ser diversificats i proporcionals** a la falta comesa.

Exemples:

- *Canvi de lloc*
- *Posar-se dret al final de la classe.*
- *Fer còpia.*
- *Fer còpia reflexiva.*
- *Fer còpia de repàs o d'ampliació del tema.*
- *Tallar la intervenció d'un alumne i prohibir la seva intervenció durant la resta de temps de classe.*
- *Castigar sense pati.*
- *Recollir papers al pati.*
- *Fer pujar cadires.*
- *Escombrar la porxada.*
- *Exigir disculpes públiques.*
- *Nota a l'agenda*
- *Trucar la família.*
- *Creueta d'incidències*
- *Fer un full de reflexió sobre un conflicte.*
- *Quedar-se sense excursió o sortida.*
- *Falta greu*
- *Expulsió de la classe.*
- *Assistència en hores "extra" al centre.*

- **L'expulsió no pot ser el recurs fàcil i únic, perquè si no perd el seu efecte.** Les expulsions múltiples en una mateixa sessió o reiterades en sessions diferents solen expressar a més del mal comportament d'alguns alumnes i d'un ambient poc

propici a l'aprenentatge, la pèrdua de seguretat del professorat i les dificultats per gestionar la classe. Una expulsió sempre és efectiva en la mesura que és un fet extraordinari i d'extraordinària transcendència. Només així referma l'autoritat del professorat i la greu transcendència que n'ha de conceptualitzar la classe.

- **El professorat ha de ser capaç de gestionar els conflictes de la seva aula dins la seva hora de classe i implicar els alumnes en la resolució.** Si això no és possible cal plantejar obertament el tema al tutor/a del grup i/o a l'Equip Docent corresponent. Si amb això no n'hi ha prou, cal parlar-ne amb l'Equip Directiu. A partir d'aquí cal la reflexió per trobar les estratègies adequades per canviar les coses el propi professor, amb les ajudes necessàries.
- PREVENCIÓ I FORMACIÓ DE L'ALUMNAT EN HABILITATS SOCIALS (resultats a mig termini)
  - Ajudar als alumnes a aprendre a **anticipar les conseqüències dels seus actes** abans que no passin. Es fa a la tutoria, però també a la classe ordinària, en el dia a dia. Tots sabem que amb determinat alumnat amb poques habilitats socials de relació, un acompanyament que incideixi en ajudar a "imaginar el que pot passar" abans que passi sol tenir bons efectes.
  - **Saber detectar i aïllar el problema i les persones implicades.**
  - Ensenyar a **expressar els propis posicionaments de manera argumentada i tranquil·la.** Aquesta és una de les pretensions que nosaltres intentem de fer amb el que anomenem *Full de reflexió de conflicte*, que només té sentit si es fa servir realment per reflexionar sobre un conflicte amb la imprescindible ajuda del professorat.
  - Aprendre a **escoltar les posicions dels altres sense enfadar-te.** Acceptar que poden opinar diferent. Saber-se posar en el lloc dels altres.
  - Saber **buscar diferents solucions o alternatives i triar les millors.**
  - **Arribar a acords davant els conflictes, perquè així tothom hi guanya.** Aprendre a cedir.

3.- Acabament de la classe

Entre els 5 o 10 darrers minuts de classe, hauríem de tenir temps per:

- **Veure fins on hem arribat** i què ens queda per fer. Què hem après avui. Considerant que les classes de matèries diferents s'acumulen diàriament una darrera l'altra, la bona gestió de la classe hauria de comportar imprescindiblement aquest temps final de síntesi del que hem fet i après. Tallar de cop una classe perquè toca el timbre, és inevitable que passi alguna vegada, sigui per l'entusiasme d'uns i altres que ens allunya del control de temps o per altre motiu, però és evident que l'habitual ha de ser la mesura dels continguts a treballar, podent-ne fer una síntesi clarificadora, i la bona gestió del temps, que els alumnes també han de fer seva.
- **Que el professor/a valori de l'1 al 10 quin ha estat l'aprofitament de la classe i el comportament dels alumnes** (això dona un referent als alumnes per saber què està bé i què està malament). Serveix a nivell dels cursos de primer cicle, per instaurar progressivament el que a posteriori han de controlar autònomament.
- Dir o apuntar els deures i **comprovar que tothom se'ls ha apuntat a l'agenda.**
- El professor/a ha de **dir de manera explícita que dona la classe per acabada**, mai abans que toqui el timbre i sempre quan ho digui el/la professor/a. Dirà que poden sortir o preparar el material de la següent classe (si s'acaba la jornada docent o en aquell espai no hi entrarà cap més grup, cal **pujar les cadires sobre les taules i revisar que l'aula quedi recollida**).

Si tot el professorat és capaç de compartir les estratègies que són eficaces i faciliten la bona gestió de la classe, l'alumnat estarà més segur d'allò que se li demana en cada situació diferenciada i ho anirà integrant com un hàbit, independentment del professor o professora amb qui estigui. És l'eficàcia que es pot esperar d'un bon treball en equip.

PAPER DE LES FAMÍLIES

És bo que ens plantejem de quina manera poden col·laborar les famílies en el bon ambient de treball i aprenentatge. No podem culpabilitzar les famílies o la realitat social dels nostres problemes d'adaptació a la realitat de l'alumnat i a la gestió de les aules, però sí que podem demanar-los coses senzilles que poden fer:

- a) valorar i promocionar la feina i l'esforç dels seu fill,

- b)** fer seguiment de l'agenda,
  - c)** fer seguiment actitudinal i de treball del seu fill/a (actualment ja tenim instruments que permeten, a través de programes informàtics, gestionar eficaçment i de manera molt senzilla, la comunicació i el seguiment amb les famílies),
  - d)** ajudar a racionalitzar i organitzar els deures analitzant els horaris extraescolars dels seus fills/es),
  - e)** recolzar les decisions del professorat, que habitualment són argumentades quan se sustenten en una bona organització de centre;
  - f)** estar en contacte amb el tutor individual per facilitar la comunicació i la coordinació i que han de participar en totes aquelles accions conjuntes que permeten al centre avançar col·lectivament, com poden ser projectes específics, l'AMPA o altres.
- Finalment, davant el tema de la disciplina a l'aula, quan arriba als pares alguna sospita o referència aïllada o poc sospesada, respecte problemes de gestió a l'aula, cal que demostrï la seva adultesa evitant especular i judicar sobre res; en tot cas la seva obligació responsable ha de ser informar-se amb els responsables del centre.

CONCLUSIONS

El bon ambient és la clau de l'aprenentatge a l'aula. El silenci, aquest concepte tan desitjat per molts professionals de l'ensenyament, és necessari i imprescindible però, en els temps actuals, no hauria de ser l'únic. El bon ambient suposa crear les condicions necessàries en cada situació d'aprenentatge. El professorat expert ho sap i coneix les estratègies eficaces que cal compartir.

Per fer això possible, cal **un professorat ben format d'inici**. No només cal un expert en la matèria sinó que cal també saber transmetre-la. Un professorat coneixedor de la didàctica i preparat pel nou rol que els temps exigeixen. Un professorat que ha de saber contenir i alhora dinamitzar, dirigir, coordinar i construir coneixement, coneixedor dels nous mitjans de comunicació i noves tecnologies i preparat i disposat per la reflexió i el treball en equip.

El bon ambient comença en **la bona organització del centre**, per respondre a les necessitats curriculars de l'alumnat, l'estructuració del treball en equip del professorat i l'establiment del propi concepte de bon ambient en el marc del projecte educatiu. En aquest sentit, la gestió de l'aula, no pot ser territori acotat al món de cada professor, sinó un marc de debat dels equip per compartir totes les estratègies que ens faran experts. Però és la suma dels èxits individuals el que ens portarà a l'èxit col·lectiu.

El diàleg entre el professorat i el fet de **compartir la gestió de l'aula** en alguns moments facilita la gestió i resolució de problemes que afecten al bon ambient. Els problemes de gestió mai s'haurien d'ignorar ni deixar deteriorar fins a produir malestar. El no dit també produeix efectes.

Finalment, és **la família i l'entorn de l'alumne** qui ha de tancar aquest cercle, fent-li entendre la importància de l'esforç i la constància en l'estudi, valorant la seva feina i confiant en els professionals responsables de guiar-lo en el procés.

La bona gestió de l'aula és l'acció preventiva més efici-

ent per aconseguir bons resultats acadèmics. L'èxit de l'educació en una societat és el que marca la diferència en el camí desenvolupament i el benestar. Val la pena la inversió, val la pena l'esforç!

Referències Bibliogràfiques:

- COMA, R. ; ALVAREZ, LL. (2005) *Técnicas e instrumentos de evaluación psicopedagógica*: En SÁNCHEZ CANO, m ; BONALS, J. : La evaluación psicopedagógica. Ed. Graó.
- LUENGO, D. (2005) *La ansiedad al descubierto*. Paidós: Barcelona.
- LURI, G. (2008) *L'escuela contra el món. L'optimisme és possible*. Ed. La Campana: Barcelona
- CARNÉ, M.; COMA, R.; PRATDESABA, N. (2010): *Cap a organitzacions també competencials*. Àmbits de Psicopedagogia. Núm. 30. Pàgs: 4-9.

